

בדין פיוית ציונית עשי מבונה (וחמסתעט מוחה)

וא"כ נהי ששתמא העור מעובד לקלף. אבל אין מונח בסתר זה שייהיה מעובד לשם קלף. שיכתב לט"ת.

שיכתב לסת' ז'.
והנה דין סתמא לשמה אינו גזה"כ אלא
הוא סברא, דין סתמא לשמה מצינו
בקדושים או במילה שהדבר עמד מצד עצמו
שייעשו הפעולות למטרתן כמו שהארכנו
בසימן א'. והנה מצד הסברא לא מונח שams
שנה את המטרה, ודודאי אם מלך העור לשם
עיבוד קלף ואח"כ נתיישב לעשות העור
לזרבך אחר לא נפקע המיליחה ממנו וא"כ
שידר שימלח לשם קלף ואח"כ יתברך
שהמליחה נעשתה לא עבור קלף אלא עבור
מטרה אחרת, ואם אין הכרח שייעשה קלף
אי"כ לא שידר לומר סתמא לשמה. ואיפילו
בישראל הארכנו בסימן א' אותן י"ז שלא
אמרין שמחשבים מעובדה לעובודה. שams
חוшиб בעבודה א' לשמה לא מונח שוגם
ההעבודה השניה יעשה לשמה, הגם כטעונה
ההעבודה הראשונה מתכוין שהיא' חלק
מעובודה גמורה לשמה. ואפילו לבאה'יל
דס"ל שמחשבים מעובודה לעובודה זה רק
בחדר גברא מכbara בדבריו בסימן י"א ס"ב
ד"ה לשמן אבל בבר' גבריא לא אמרין, וכש"כ
שבנבררי לא שידר לומר שעושה סתמא לשמה
היות והישראל נתקווין, (ועיין בסימן א' אותן
שharevnu בדברי הטורי ابن באיה אופן
אמרין סתמא לשמה עי"ש ועיין בוגה'ק

סימן רע"ז ס"א הובא בסוף טימן ב').
ובקרכן אורה זבחים ב' ע"ב ד"ה מוס' סתמא, פשוט לו שלא אומרים סתמא לשמה
בבשום מצווה רק בקדשtem. הגם שב"ה אלמא
סתמא כלשכם נשאר בצע"ע מדברי דושי

באור בדעת החומליא

התרפאי ורופא

* הכוונו (מבוא לשער חתנות עורך) דברי ידידי הגאון ר' נחום רוטשטיין שיחי' בביור השיטות בטווית ציצית ע"ז מכונה, ולפי מה שכתבאר לעיל עדרין צידן ביאור, דמה שייך לומר סתמא לשם בדבר שהתחילה פעולה כל שהוא לשם, וכואורה הביאור היה ועושה התחילה לשם מונח שיגמור לשם דלא שייך התחילה לשם בלי המטרה, לשם דלא שייך שرك התחילה יהי' לשם ציצית ואין בעדו לגמור לשם ציצית, וא"כ ציצית והוא בדעתו לגמור לשם ציצית, כשמתחילה לטוות לשם ציצית הרוי מונח שככל והחות שיעשה עד שהיה ראי היה לשם ציצית וע"ז אמרינן סתמא לשם. והנה כל זה כלפי המתחילה אמרינן שטמא יגמר לשם היות ולכתחילה ברצונו וכשיכל לפולחן הנכרי לא שייך לומר סתמא לשם, והגבות שבשים ב' אותן יבירנו בב' שהעור מעובד וא"כ מכנים לשם דרכך והלבנין אמרינן שהנכרי עושה לדעת מה שהוכנס בתחילת, וסתמא לשם. שור' שה אין דעת באה"ב באמת י"ל שהנכרי עושה על דעת בעה"ב בגין שנותכו לעבד העור לשם קלף אמרינן שהנכרי אין משנה מדעת בעה"ב ומתחמי לשם תמייש אחר, DSTמא ממשיק העיבוץ למטרה שהוכנס בתחילת, והנה בסתמא הו לא מונח שהנכרי מעבד כדי שבקלו וזה יתחמי הקלפו לשם כתיבת ס"ת ואפ"ל שהבעה"ב מטרתו לשם כתיבת ס"ת אין כוונת הנכרי לכונת הבעה"ב לאיזה מטרה היה הקלפו

בזמנם נעשה העיבוד ע"י מהלך טבעי ממושך. ו王某 היו ארכיטקטים לשפssh כל זמן שהעור מתעבד ושלא יתעבד ע"י שהו malio. רק שצ"ב מודיע באמצעות מספיק להלמה בתחלת המעשה ואין צורך בכל הפעולה לשמה.

ואזrix לומר שהדין לשמה הוא היחיד את הפעולה של העיבוד כמו שהדרך לעבד דזה כוונת התורה לעשות הפעולות כדרכ' ורגילותות שרגילים לעשות, ואפשר לבאר בב' אופנים א'. היהות והפעולה נגמרה מכח הפעולה שעשה הרוי כל הפעולה מתיחסת אליו כמו שהאריך בגדי' כלל ג' הובא בסימן ב'. ואפשר לפרש באופן ב'. שתחבירו לשם הוא על הפעולות לצרכים למעשה האדם, וכל מה שנפעיל malio בדרכ' טבעי אין ע"ז חיב לשמה, וזה פשוט גם לפירוש הב' אם הופסקה הפעולה הראשונה אם יצא ממקום שהוא נגמר בלי פעולה ואחר שיצא ציריך פעולה חדשה של הכנסתה, הרוי פעולה זו צריכה להיות לשמה הוות ולפעולת זו ציריך מעשה וכשצריך מעשה ציריך שיעשה לשמה, והוא כמו הולכה בקרונות כאשר אין ציריך בהולמה אין ציריך לשמה, אבל כשצריך הולכה ציריך שיהיה לשמה. ודרכ' הייטב.

והנה החסד לאברהם המובה לעיל במבוא לבתנות עור אותו ע"ז נראה דאפשר לפרש בדבריו דכל הפעולה מתיחסת להתחלה וגם מה שנפעיל malio הוא לשמה, ורק היות ומיניה במקומות שהמים מפעלים את המכונה והוא עשה פעולה שכל הפעולה מתיחס אליו הרוי הכל מתיחס לפעולה שלו והיות ועל הפעולה חל לשמה הרוי עשה את כל הפעולה לשמה. והתפארת יוסף המובה במבוא אותן טז' נראה דס"ל זה דין לשמה הוא כל זמן שצרכים לפעולות אדם אבל כשהועשה שהדבר יגמר malio הרוי חל דין לשמה על הפעולה ומה שנעשה malio בזה אין ציריך לשמה. רק שנחאלקו הפטוקים אם רק פעולה טבית כמו סיד' הוא נפעל מכך או הכנסה למוכנה גיב' נכלל בכלל זה. והנה וזה פשוט

בסוכה ט' ע"א דלב"ש. לי' יום תוך התג אמרין בסוכה סתמא לשמה. אעפ"כ למשה נראה מדבריו שנשאר שלא אומרים כלל המצוות סתמא לשמה. ועל קו' מרשי' ציל כמו שביאר הגה'ק בסימן רע"א ס"ק ג' שהבין ברשי' שבתווך לי' הו' כדיboro אבל אייריש חשב לשם סוכה. וגם בחו"א קדשים كما סימן מ"ב ס"ק א' (הובא בסימן א' אותו ח') כתוב זו"ל דבר דבר דבענין לשמה פשיטה DSTAMA לא מהני וכו' מבואר שלא אמרין סתמא, וביאור הדברים כמו שהארכנו בסימן א' אותן ב' מהקובץ שעורדים שענין לשמה הוא ייחוד, ומה שייך בסתמא שמייחד מאחר ואין לו שם הכרה לחז הפעולה לשם שהחhil.

ומה שהביא במשנה ברורה סימן ס' ס"ק י' זו"ל ועוד דכתיב הח'א בכל ס"ח דמה דמצרכינן ליה לחזור וכו' אם קורא ק"ש כדרך שאנו קורין וכו' ור' ל' היכא שמכה לפי העניין שעשינו כדי לצאת אע"פ שלא כיון בפירוש יצא וכו' ועייש' באבא"ל נראה דזה דока בכוונה של מצוה שידך דין זה ולא בדין לשמה, כמו שחילקו הקובץ שעורדים והברכת שמואל הובאו בסימן א' אותן ב' וג', דין הלשמה הוא ייחוד ויצירה ודין הכוונה הוא התיחסות כמו שביארנו את המחלוקת בין הנובי' והבארי' מיט' חיים באות ד' עייש'.

(ב) והנה מצד הסברא ודאי אין לחודש דין סתמא לשמה ביל מקור בש"ס וראשונים, והמתירים תלו עצם בדברי הרא"ש, והנה הרא"ש לא כתוב דבר זה בפירוש רדק שכתב שהלשמה שציריך בעיבוד הוא רק ההכנסה לסיד', רק שצ"ב מה היה ציריך לעשות בצד הפעולות בקרונות ומודיע מספיק ההכנסה שיעשה כל הפעולה לשמה אין לומר שיעשו העיבוד כמו שעשו בזמן חז"ל ע"י מליחה וكمח ועופץ שנעשה פעולה ממושכת, גם בזמנם לא היה העיבוד נעשה בידים דהרי ע"י השהי בעפצים נעשה העיבוד וגם

שלא ישמע לו כמו שכתבו תוס'. אבל בדבר שאין בזה שום הוקן כגון טוויות צוית או אפיקת מצות בזה לכוארה לכורע צריך להיות שヒיה להה דין גרמא היה ונעשה עיי' גורמו שמסר לנכרי הצמר או העיטה, ודוק' קייטב. ועיין מהן'א מהל' מכירה סי' ט'ז בעניין אם נתמעט עכו"ם משליחות במעקה. ועיין בנתה'מ סי' קפ'ח שחילק בעכו"ם בין פועל לשילוח בקניים. והאריך שפועל הו כהגבהה מכוחו והארכתי באשה'ת חוברת ט'ז סימן י"ב ובארתי דבריו דבפועל אפילו בלי קניין מהוויב האדון בתשלום דין פועל הוא שהפעולה מתיחסת לאדון ודין התיחסות איינו גובל עם דין הקניינים. אלא כל שנעשה מחמת המצווה הרי הפעולה מתיחסת אליו וחיבב בתשלומים. עי'יש' שהארכתי ובחוורת י"ז סימן ט'ז הבאת את הגאון ר' שמואן בגין סי' ד' ולפיו ודאי יש מקום לומר שהוא גורמו ודווק' קייטב. ועיין לקמן מאות י' בהערות וביאורים על החוויא.

והנה בזה לכורע לא מועיל מה שמוסר לעכו"ם צמר לטבות או עיטה לאפות מצות מבואר בשוי' א"ח סימן י"א ובשו"ע סימן ת"ס, וגם בעבור מובואר בכל הפוסקים שמה שהဟיר הרא"ש דוקא בעומד על גבו ומלהמו אבל אם היישראאל אמר לעצמו ואני העכו"ם שומע לכורע לא הוא עיבוד, חזינן שלא שיר לשמה בפעולה שנעשה עיי' גורמו, יע"כ ציריך לחלק בין הגות במקומם שאין ציריך יותר לפעולות אדם אלא באופן טבעי נעשה מצד עצמו, למה שמוסר כמו בחירה אפיקלו חשי' היה שתלי ברצונם וכן מעשה קופף תלוי ברצונו בזה ודאי לא אמרינן שיועיל הלשמה מה שמתכוון היישראאל היה והדבר נעשה רק עיי' גורמו. וביתור דיש פוסקים שלא מועיל באפיקת מצות בחשי' בגודל עמוד עיי' סימן ח'ס משראית הרשב'א) מוכח לדлемה מועיל רק עיי' פעולתו ולא עיי' גרמא, ומה שהתריר החסל'א והתפא"י ציריך לומר כמו שביארנו לעיל באות ב' עי'יש'.

שהנחת הצמר על המכמה לא נקרה שעשה פעולה שבל הפעולה תחיהם אילו, ומה שידימו הנחת הצמר במכמה להנחת העור בחולך הסיצ. צ'ל דכמו שהנחת העור נקרה שפיעולות העיבוד מתייחס אילו דהנית במקום שמחעב מליאו. ה"ה פיעולות המכמה נקרה שזה פועלתו ונקרה כמו שהוא עשה את כל הפעולה.

ג) והנה זה ודאי שאין כונם להתריל לשם גם עיי' גרמא, אין ציריך בפועל עיטה לשמה אלא שככל שבא גורמו ג'יכ' יכול לחשוב לשמה עיי' גורמו ג'יכ' מועל אלא כל שנעשה א"כ צ'ע מדוע לא יוציא מה מחשבתו לשמה א"כ צ'ע מדוע לא שומר הצמר לטבות או את העיטה ללוש לנכרי הרי מה שהנקרי פועל הוא עיי' גורמו ששכרו לעשות פעליה זו וuousה מלחמת נתינמו. או כשהיסטר הצמר והעיטה לחשי'ו שהם ודאי עושים מלחמת צוינו, ואע"פ שהם לא מתחכמים לשמה מדוע נפסק הרי מספיק מה שעיי' גורמו נעשה הפעולה והוא הרי השוב לשמה.

והנה כשמוסר לחריש שוטה וקטן לכורע הוא גרמא מבואר בב'ק נ"ט ע"ב השולח את הבערת ביד חז'יו פטור מודיעי אדם וחיב בדני שמיים, והחיב הוא מדין גרמא, רק שבפקח ס"ל לתוס' בדף נ"ז ע"א ד'יה אלא לחבריה שאין להייב את המשלה היה והחיב הוא על הפקח. ובסচרו לכוארה גם תוס' מודיעים שהחיב המשלה ביד פתק, ע"כ הבינו שלשלח ביד פתק אירי בחנן. ובשורר עדי שקר החיב היה ונתמו מלחמת שנטן להם שבר וחיב מדין גרמא. ועיין בש"ז סימן ל"ב. ס"ק ג' שהקשה ע"ז התוס' מקידושין מ"ג ע"א, אך אין שליח לדבר עבריה מ"מ חיב בדני שמיים, ועי'יש' שנוטה לחיב גם בחנן מדין גרמא. והנה כל זה רק בהוק שיריך לומר שלא הוא גרמא היה וחיב

נאמך סתמא לשמה מדו"ע מתנמנם פסול. והביא דברי הבית שלמה שמתנמנם הו"י כקטן, והוא דחה ביאורו. ובביא ראי' מברכות י"ג ע"ב דק"ש אחר פסוק ראשון שא"צ כונה י"ח מתנמנם (וחהילוק בין לשמה וכונה כבר נתבאר ולכון הוויד מפסיק ראשון ווד"ק). והנה לפ"י התו"א שגם במשמעותה קוף אמרינן סתמא לשמה מדו"ע גדרע מתנמנם מעשה קוף. ומש"כ החוז"א דלא מועל מעשה קוף היית ויש דין כתיבת, זה רק כלפי דין הכתיבה שלא מועל מעשה קוף, אבל לדין הלשמה שצדיך בתקילה לה מאספיק גם מעשה קוף. והנה מתנמנם אין חיסדרון במשמעותה הכתיבה אלא דחסר בלשמה ואם מעשה קוף אמרינן סתמא לשמה ק"ז ובתנמנם. וזיל שי"ע הרב סימן ל"ב ס"ק לי'ב, כשהוא להתנמנם לא יכתוב מפני שאינו כותב או כונה לשמה (שאף שלומר בפיו א"צ אלא בתקילת הכתיבה שכותב לשם תפלין, ולא במתעסק בעלמא וכו') עכ"ל מבואר שהחיסדרון רק מצד לשמה דחיי במתעסק. ובשבט הלוי ח"ז סימן ר' אותו ב' הבין בשוו"ע הרב שצדיך מחשבה לשמה ממשך כל הכתיבה. ולדבריו צ"ל שם"כ הרוב ולא במתעסק בעלמא שלא יכתוב ללא מחשבה. כמו שכתב הבני יונה בסימן רע"ז ט"ב וזיל שלא יהשש מחשבה אהרת וכו' יידי'ו עושים מלאכתו וליבו בל עמו, וכבר פסק שם מרדן בשבט הלוי שקשה לעמוד בזהו ויש לסמוד על הפסוקים הגה"ק והחוז"א שהתיירו בסתם. והחיסדרון של מתנמנם צ"ל כמו שהאריך בגה"ק שזה בגדר מתעסק.

(ה) ובגה"ק כלל ג' אותן ב' ה"ק על הטעריםadam מתחילה לשמה אמרינן על הגמר סתמא לשמה מס' התרומה, זוזיל ספרה"ת בסימן קצ"ב וגבוי תפליין ומזוות וס"ית לכואורה היה נראה בהן שעשויה כבר לשמה, שא"צ לעשות הכתיבה לשמה ואפלו המחשבה לא עדין דסתמי'ו לשמן כל ומן שאיןו עוקרן כמו זבחים. מיהו לא דמי זובט סימן ל"ב סי"ט שלא יכתוב מתנמנם, ואם

ביבאוד דברי החוז"א ד) ובחו"א הובא לעיל במבוא באות י"ח האריך בחאו"ח סימן ר' או"ק י" וכתב שם זוזיל ונראה דא"צ עבودת אדם אלא אפלו גמר קוף עבודהו, ולא דמי לגט דבעינן כתיבה [וגם נカリ פסול התרם] וכן בוטית יציצית אי טוה ע"י דشكיל בדקא דמיא על מבינה שיטה סגי כיוון דכח ראשון הו"י לשמה הוייל אידך סתמא לשמה וא"צ כה אדם עציל. ודבריו צ"ב מה שי"ר סתמא לשמה במעשה קוף, ואין לפרש כפושטו שהיות והתחיל לשמה נגרר כל הפעולה לשמה כמו שהבאנו בסימן א' אות ט"ז דע"י שמייחד הפעולה לשמה נגרדת כל הפעולה לשמה, דבריאנו שם דלא מסתבר לומר סברא זו ע"י הפסקה בפעולה ובב' גברי ע"יש. ובפרט בב' תפאים.

ובגה"ק כלל ג' אותן ב' ה"ב מס' ג"י הדסביר בראש' כסברת החוז"א והסביר היות ומיחד העור לקולף אמרינן סתמא נגמר לשם קלף. רק שלבי'אoro קשה הר' במתעסק לא שי"ך דין זבחים, דיש ספק בקטן אם יש לו ע"ב ד"ה זבחים, דיש ספק בקטן אם יש לו מחשבה דאי"פ שבקדשים סתמא לשמה שמא שחיתת קטן הוא מתחעסק א"כ מעשה קוף שאין לו דעת ודאי לא שי"ך להתיר מדין סתמא לשמה דחיי מתחעסק. וצ"ל שرك בקדשים מתחעסק נפסק כמו שהאריך ה الكرן אורחה בפתחה היות ויש לנו ע"ז פסוק, אבל דבר שנתייחד למצותו אין חיסדרון של מתחעסק. והנה סברא זו חמורה דבשלמא בקדשיםشم"כ עצמו מתייחד למצותו שי"ך לממר שלולי הפסק לא היה נפסק מתחעסק היות ונעשה בקרבן ההכשר שמייחד מעד עצמו כמו שהאריך ה الكرן אורחה בפתחה לבחחים. אבל ביתר הדברים העריכים לשמה מה שי"ך לומר שנתייחד החפץ עד כדי שנאמר שמתעסק ג"כ גומר הדבר לשמה. וגם קשה מה שהקשה הגה"ק בסימן רע"ז סי"ק א' (הובא בסימן ב' אותן י"ט מהדר' מ' א סימן ל"ב סי"ט שלא יכתוב מתנמנם, ואם

סתמא לשמה. ועין בארכות בסימן א'אותיות כ"ח כ"ט.

וגם בחוז"א מבואר לא כהגדה זו,adam נאמר סברא זו צ"ל אכן פעולה מתחלקת לחזאון כמו שהארכנו בסימן א' אות ט"ו. וכן בקרבותן אע"פ שהשחיטה והקבלה וההולכה והזריקה הם בקרבו אחד אעפ"כ הם פעולות נפרדות, רק שבשחיטה י"ל שלא שייך לשמה על חצי שחיטה או בקבלה או בהולכה אבל פעולה ההתחלה מקיפה את כל הפעולה. אבל זה ודאי שאין פעולות השחיטה כוללה את פעולות הקבלה האע"פ שהם בקרבו אחד. יהנה בעבוד יש ג' פעולות א. מליחת, ב. קמת, ג. עפצים, והם ג' פעולות שלא היינשימים בפעולה אחת ולא אם עשה את פעולות המליחה לשמה לא כולל בוה שגום מה שינוי העור בקמיה יהיה לשמה, וכן כשמניהם בקמיה לא מונח שא"כ ימרת את העור בעפצים לשמה זההיהם ג' סוגים פעולות בפעולות העיבוד ואין שלשות נעשים בפעולה אחת, א"כ נהי שהמליחה בלבד י"ל שאין צורך שיש כמה פעולות לישתעריכה אפיה, וזה ודאי שא"א לעשות את כל הג' פעולות בב"א דהם ג' סוגים פעולות לישתעריכה סוג אחר שמתחליל את המליחה לשמה וכן ביתר הפעולות אבל זה ודאי שייתר הפעולות לא מונחות במליחת.

וכן באפיק מזוית יש כמה פעולות לישתעריכה אפיה, וזה ודאי שא"א לעשות את כל הג' פעולות בב"א דהם ג' סוגים פעולות לישתעריכת הוא סוג אחר שעריכה ועריכת הוא סוג אחר מאפיקה, וכמו שקדירה אין חילוק מהמאפיקת ה"ה הלישה, וא"כ נהי שעל הלישת שיר לומר כשהתחילה ללווש אין צורך בגמר הלישה להשוו לשמה, אבל אין מונח בוה שגום הערכיבה יהיה לשמה וכן על האפיקת.

וביוורך דאפשרו אם נסבור שעל פעולה א' לא אומרים לשמה לחצאים א"כ זה ודאי כשרורך מצה אחת לא מונח שגום המזהה השניה נערכת לשמה דרך במה שנענשה הפעולה של הערכיבה אמרינו סתמא לשמה היהת ובכל החלק שנערך נעשה תחילת הערכיבה לשמה לבן אמרינו שגם הגמר כולל שהארכנו לבאר דלא שירץ מצד הסברא

כיוון שהוקדש לעולה או לשלים על קרחו בסתמא נמי לשמו קאי שאסור לשנותו לובה אחר, אבל העור והקלף שבעדן לשם לכתוב בהן דבר קדושה אינו אסור לכתוב בו שטרוי הדיזוטות או לעשות ממנו טלי' וכו' עכ"ל והקשה הגה"ק דחוינן מספר התרומה שלא אומרים סתמא לשמה היהת וכיול לשנות.

וראיתוי בספר זכרון אלהו פרק י"ז סימן י"ג שנטקתה ע"ז החוז"א אם אמרין סתמא לשמה מדו"ע צריך לתלוות האיציות לשמה, וכן מה נסתפק סה"ת על הצבעה אם צריך לשמה הרוי עיבוד הרצוות לשמה. ותירץ דמה שכתב החוז"א דעתו התחלת המעשה נקבע שימושה לשמה היינו דוקא למעשה הזה, כמו מה שמכניס העור לסיד קבוע שהעיבוד הוא לשמה אבל איינו קבוע שהכתבה שאח"כ נחשב לשמה, ולכן הסתפק בספר התרומה אי עבי לשמה באביבה דאיינה נכללת במלאכת העיבוד, וכן באיציות עבי לשמה בשעת הבנות האיצית. לבגד כיוון דאין זה חלק מהטוויה.

והנה יש לעיין בדברי החוז"א דדין סתמא לשמה איינו הלבנה לשמה מסינוי אלא בלבד מן הסברא ולכורהה מצד הסברא הוא להיפר. בקהל שחל עליו כבר שם קלח הדורי לכתיבת ספר תורה נהבד כדי שייכתו עלייו ספר ספר תורה לשמה א"כ ודאי שהכותב כותב למטרה שנבעד מתחילה, דהרי הסברא שאומרים שהגמר נגמר לאחר ההתחילה היהת וכבר בהתחלה מונח שהכל יעשה לשמה, א"כ ודאי שכבר נגמר הקלח לשמה ודאי שיחול עליו שכלה שיעשה בו יעשה לשמה, וביתר דברפה"ת נקייט בפשטות שהיה צריך לומר סתמא לשמה כמו בקדושים רק היהת ואני הכרה לכתוב עליו ס"ת لكن לא אמרין סתמא לשמה קי"ז שעוד לא חל עליו שם קלח לשמה ודאי שלא היהת סתמא לשמה היהת ואין הכרה למגרור לשמה. ומדו"ע נאמר סתמא לשמה אם יכול לשנות העור למטרה אחרת ואין לעיל באות א'

ובענין כי"א מקצת לשמה, כי"מ אותו המקצת
צריך להיות בכל עור ועור, והגע עצמן אילו
מתחלתה נתן היישראלי רק עור אחד לתוך
הסיד וגמרו נכרי לאותו עור וגם הוסיף
הנכרי לתוך עוד עור אחרת לתוך הסיד
ועיבוד גם אותה עם העור הראשונה, דודאי
שעור השניה פסוליה כיון דברו זה לא עשה
ישראל אף מקצת, ואף אם הנכרי עיבד
שתי העורות ביחד, כיון דהישראל לא עשה
שם פעולות בעור השניה, לא מהני הלשמה
בעור הראשונה לשניה, והוא אמרין דעתיב
ישראל וגמר עכו"ם כשר, היינו לאוთה
העור או העורות שננתן היישראלי לתוך הסיד,
דוגם אם נתן כמה עורות לתוך הסיד בבת
אתה וגמר הנכרי נמי כשרים, כיון דברcols
היה גם י"ד ישראל במקצת, אבל אם היישראלי
לא נתן כי"א עור אחת ורק הנכרי הוסיף
עורות ועיבדן ביחד, ודאי שאין כשר כי"א
אותה העור שהתחילה היישראלי אבל האחרות
פסולות, וא"כ בטוייה צייצית שכל טויה
נחשבת לדבר בפני עצמו, א"כ מה יוכל
שהתחילה ישראל הטויה כיון דבמה שטוה
הנכרי אין בה שום חלק מפעולות היישראלי
וכעדור אחרת דמי. ועי"ש שהאריך (הוגם
שיש דברים שהוא צורך להאריך בביורם
וא"ה במקורה נאריך).

והנה פשיטה ליה שכבודו עצמו שירד כנ' לאקצת והנה בפנים מאירות ט' מ'ה ס'יל' שוגם בחצ'י העור לא מהני לחצי השני שבגח'ק הסכמים לסברא זו, רך כשנעשה תחילת פעולה בכל העור שירד לומד שהנכרי נזכר על דעת ישראל עי'ש, אבל עכ'פ' על צור אחר לא נראה מי שיתיר וחידשו של החזון'א בוגן חיזוש גנול ואירר הפסבד.

ערדיים לעשות את כל הפעולות לשם וכיוון
קצתה. א"כ איך יכול להיות שבזמן חוץ' היי
בעולה קצרה ואחר' בגעשתה הפעולה בעולה
במה צריך לעשות ע"י פעולות אדם, דחנה
ובזמן חוץ' העיבוד היה פעולה מושכת ולא
ונראת דחחו' א' סיל הוות ולא נתקבל

בהתחלת אובל במא שלא נעשה העריבה לא
שיד סתמא לשם. ועיין בסימן א' אות טז.

הכנים עיר אחד לשמה
האט מועיל ליתר העורות
(ו) והנה החז'א התייר מכח סברתו שסתמא
לשמה, אם התחל הישראלי למלאות העור
לשמה לגמור יתר הפעולות ע"י נכרי היהת
וסתמא לשמה חזיןן שוג בכמה פעולות ס"ל
להחזה'א סתמא לשמה. וכן בלש מצות
לשמה אמרינן סתמא לשמה ביתר העבודות,
וזיל ולפיז' נראה אדם מלך נכרי ע"י ישראל
לשמו אף אם גמר לקמות ולעפץ בינו לבני
עצמיו כשר, וכמ"כ תוס' ע"ז צ"א/
מנחות מ"ב א', דברך דסתמא כשר גם
עכרים כשר, ולפיז' הדין נוטן דום טויה'
יציות כשר ע"י נכרי אף שהטויה' נמשכת,
וכן בלש לשם מצות מצוה שאר העבודות
סתמא לשמה וכו'. מבואר בדבריו דלא ס"ל
בסברת הזכרון אליו חולק בין פעליה אחת
לכמה פעולות, וזה רחוק מהסבירא חולק בין
פעוליה אחת שנקרה עיבוד וכל הנכלל
בעבוד נקרה עיבוד וכל הנכלל באפיה נקרה
אפיה. דגש במלאת שבת אין זה נומש
כפעוליה אחת דליה ואפיה הם ב' מלאכות,
וביויר קשה דהרי החז'א ס"ל שהיות ע"י
בדקה דמייא החות נטויה לשם אמרינן על
היתר סתמא לשמה, והנה פעליה דראשונה לא
נעשה בכלל החות אלא בקצת הצמר, וגם
התיר טויה ע"י עכוי'ם, ובפניהם מאידרות
פשיטה ליה האם הכניס חצי עור לשם לא
מנוח בזה שוג החזי השני יעשה לשם-הזה.
וכשי' בזמר שאין שם הכרח לכל הצמר
המוכן יטוה לשם והינו כמו לישה ועריכה
שנושה בבל הפטולה שלפנינו פטולה לשם-הזה
כמו שביאר סברא זו בגה'ק כלל ג' אותו ג'.
ובשות' וכן אהרון חלק אור'יך סיימן ד'
האריך לבאר סברא זו זיל ואמנם ע"ג
שדברי הט"ז ברורים ובוואדי שא"צ לשם-הזה
כ"א במקצת, בכ"ז אין נראה להיתר בטוייה'
יציות בכ"ג. דהא זה פשוט דאף שלא

שאינו עוני של פעולה א' שמספיק מחשבה כל שהוא רק שם ציריך על כל המשך משא"כ בהכנה מספיק בכל שהוא. שהוא רק הכנה וצל הבנה יכול להבין בפעולה א' כמו"ל ודו"ק היטב.

והנה לפי מה שנתקבר חילוק דין לשם בגוט מעיבור, ובהערות וביאורים על החור"א אותן ז' הארכנו מש"כ החור"א שבגת לא אמרדים סתמא לשם היהות ועומד לפיויס, ואם נימא שגט שאני מעיבוד א"כ צ"ע מדו"ע האריך לחילוק היהות ועומד לפיויס. ו王某 מש"כ הוא עוד לפני שכותב שביעבוד מועל מעשה קוף והתריר רק מכח סתמא לשם ובזה י"ל שגט ועיבוד שווים. רק שלפ"ז במקנא יש לחלק בין עיבוד לגט ומסתממת לשון החוון איש לא משמע לאחרת היה ציריך לבאר שלפי סבראו זו א"צ לסבראו של עומד לפיויס ו王某 גם למקנא ס"ל שסתמא לשם וצ"עadam עיבוד הוא אחרית א"כ אין לנו מקור לדין זה דהרי כל המקור הוא מהרא"ש והרא"ש אידי עיבוד וא"כ אין לדמות גט לעיבוד וצ"ע.

וחקsha בספה"ת מהחר שהקלף הוכן לשם ס"ית היו כמו שהקדיש קרבן ובקרבן אמרין סתמא לשם ומדו"ע לא נאמר גם בקהל' סתמא לשם היהות ותויחד לס"ת, א"כ אח"כ שכותב עליו היו ככותב לשם מה שנתייחד, וע"ז תירץ בקברבן היהות ויש הכרח מצד ס"ת ויכול לשנות הפעולות ואינו יכול לשנות הקרבן לעשות הפעולות והוא שירץ לומר הרוי מנה שכל מה שנעשה נעשה למוציאתו משא"כ בקהל' הרוי אין הכרח לכתחוב עליו ס"ת (ומש"כ אינו אסור לכתחוב שטרדי הדיוות אין כונתו שאם היה איסור היה הדין סתמא לשם, דאפשרו אם יש איסור אין דין שמחויב לכתחוב ע"ז ס"ת והו כמו שהוא חייב לגרשה שלא אמרין סתמא לשם מה' טעמיים א. שאין מהויב לגרש בטוט ות', ב. שיכול לפרט מנגה ולא לגרשה מבואר בתוס' ובחים ב' ע"ב והארכנו בסימן א' אותן

מספיק הכנסה לטיז, והנה לו יצויר שעשה פעולה ע"י התהכחות שיהי מונה הכל בפעולה א' ויצא קלף מתוקן ודאי לא נטריך רק הפעולה הוא. ולכן ס"ל להחזרא דבל העשיה ויכול להיות שע"י פעולה א' יגמר, א"כ ע"כ מה שחייבת התורה לעשות לשם הוא פעולה א' ויחיד את כל הפעולה שתצא שיהיה לשם, דהיינו והוא הגורם למשעה שייעשה לא איכפת לו מה שלא חשב לשם במשעה ממש ומספיק מה שמייחד במחשבה שהפעולה שייעשה יהיה לשם. והנה גם לחור"א תלי בדעתו ואם באמצע בטל דעתו ומחשובו מהלשתה יתבטל הלשתה דהרי ציריך שייחד את כל הפעולה לשם (רק שצ"ע אם בנדון שדו הנובע מחד"ת היוז' סימן קס"ח שחשב בעת שהה מונה בסיד שיכתוב ס"ת פסול שיתבטל הלשתה, דלובע' היהות ונעשה לשם ע"י מעשה דין שלא יועיל מחשבה, אבל לחור"א כל הלשתה הוא מה שמייחד אכלו במחשבה שמא מספיק מה שمبטל במחשובו את הלשתה וצ"ע).

ולפ"ז תירץ תמיית הגה"ק מכתב מתוננו, דשם לא שייך שהס"ת יגמר בפעולה אחת דשם ציריך כתיבה בכל חלקי אותן ובכל הס"ת א"כ המעשה הוא חלק מפעולות המצויה ואיפה שהמעשה הוא המצויה שם ודאי ס"ל להחזרא שציריך שכיל חילק שייד מתוננו דשם ציריך שתהייחד כל הפעולה לשם, וכן בגט, וגם מה שהקשה בגה"ק מספה"ת ניחה דהספה"ת דין שנאמר סתמא לשם בכתיבה, והנה זה ודאי שהלשמה של העיבוד והלשמה של הכתיבה הם ב' עניינים נפרדים כמו שביאר חילוק זה בספר התרכזה בסוף סימן ק"צ וזיל לא דמי דהעיבוד לשם בא להכשיר הקלו' לכתחוב בה דבר קודשא, אבל הכתיבה שהיא גוף המעשה לכובע בעינן לשם, הרי חילק דיש ב' סוגים לשם: א. הכנה לקודשא, ב. הקודשה עצמה, והנה בקדושה עצמה ביארנו

השלמה על כל הפעולה. וא"כ אין חיסרונו מה שכלל לשנות לחול. דהרי הלשמה חל בלא פעולתו.

ולפיין ניחא מש"כ החוו"א שם התחליל למלוח ע"י ישראל שוב יכול הנכרי לנומר היהות בדבר שסתמא כשר גם נכרי שרין. והנה בסימן א' אותן הבנוו דעת הגרא"ה שנכרי אין בלשמה שלו יכולת לחול, וכותב שם שכמו שלא שיריך אצל נכרי לשמה היה אם לא שיריך דין סתמא אזלו. וא"כ קשה הרי החוו"א ג"כ ס"ל בהגדרה בתחלת ס"ק י' שכותב שם זו"ל ולשמה של נכרי לאו כלום הוא. וא"כ לכואורה גם הסתמא שלו אינו חל וא"כ איך מועל לגמור ע"י נכרי.

ולהניל' ניחא דעת סתמא שנתכוון החוו"א איןנו סתמא בקדושים אלא שם מושאל וכאן הסתמא הכוונה שמעצמו חל ע"ז הדין לשמה ובדבר שמעצמו חל הלשמה גם נכרי לא מופקע מזה. והנה תוס' כתבו דין זה על מה שנתקשו איך מועל מילה ע"י נכרי הרי איןנו עושה לשמה ותירצאו שבמילה אמרין סתמא לשמה ומועל ע"י נכרי. ולפי החוו"א צ"ל שבמילה אין הפירוש כמו בקדושים סתמא עומד למילה (עיין בסימן א' אותן י' שכך ב"אר הטורי ابن) אלא שבמילה הלשמה חל מאליו (ועיין בחוו"א או"ח סימן י' אותן ט' ועיין בקרן אוריה זבחים ב' ע"ב ד"ה תוס' בד"ה סתם). האריך בדיון אם צריך מילה לשמה. והביא דעת הרמב"ם שבמילה גם קטן כשרו).

רק מה שנתקשה בזוכרו אליהם מצעיעת הרצוות לכואורה קשה, דזה ודאי אם היה איזה המצאה שבעלט לעבד ולבעו בפעולת א' לכואורה היה טוב והוא מועל מה שמתכוון בפעולה א' לשמה וא"כ מודע שלא ריעיל הלשמה של העיבוד על הלשמה של הצעיעת ועיין בבא"ל סימן ל"ג ס"ד ד"ה אףלו. שהחרת רצוות איןו בכלל תיקון עשייה (ועיין בסימן א' אותן י' מה שהארכנו), ובענין הטוריה והתלי' לא שיריך פעולה א'

ט' י' ועיין בגה'ק בסימן רע"ז סק"א הבנוו דבריו בסימן ב' אותן י"ט שדחה דברי הבית שלמה. ולתאמיל אין ראי מספה"ת דהרא רך לתוספת. לרץ מדו"ע לא אמרין סתמא לשמה אבל העיקר היה ואינו מחויב מצד הקלו' לבתוב עליו ס"ת, וראיתו בספר וכרכון אליו פרק י"ז סימן י"ב שנקט בפשתות את ספר התרומה כלשונו נוקט כך בדיעבד והוא תמורה לפסק מכח דיוק מאחר שמסתבר למר אין דין סתמא לשמה כמו שהארכנו בסימן א'. ועיין לעיל באות א' מקרן אוריה שלא אמרין סתמא לשמה בכל מקום. ובמשנה ברורה סימן ל"ב ס"ק צ"ג כתוב זו"ל ונראה דה'ה בתיקון האותיות הנפרדות צריך רק לשמן הויל דבלאי' התפלין הם פסולים דין עלייהם צורתאות כראוי. חזגן דלא ס"ל אפילו במופסקים סתמא לשמה ובמופסקים ואילו אסור לו לשנות לחול ואעפ"כ לא אמרין סתמא לשמה, והסבירו היהות ואין עליו חיוב לתקן לא אמרין סתמא לשמה. רק שבמופסקים יש לדון היהות ועצם הדאות היא אותן כשרה לאט וכן בתפלין שרי לתקן שכ"ס א"כ ע"כ מתחכוון לתקן שייה' לתה שם אותן כשרה ובודאי כונתו שיתבטל הכתוב העליון לחתון והחותון והחותון נעשה לשמה בטל העליון לחתון. ועיין מש"כ במדרבת חיים ח"א עמ' פ' ד"ה והיה מקום לומר) ואין לומר שככל הפסקים שכתבו כשמתקן צריך לומר לשמה לא ס"ל כפספה"ת.

והנה כל זה לא שיריך לחיזשו של החוו' איש, דהחוון איש לא דין על הדין סתמא לשמה המבואר בזבחים, דהרי הוא כתוב הבנוו דבריו באות א' שלא אמרין סתמא לשמה רק בקדושים, א"כ איך נדון בהתחליל לשמה מכח סתמא לשמה. אלא דזה ב' עניינים פרדים, זבחים סתמא לשמה הוא שמצד עצמותו הפעולות נשות לשמה. ובהתחליל לשמה סתמא לשמה הוא מעין שם מושאל דמעצמו חל ע"ז הדין לשמה ואין א"כ לצורך רך שעריך לעשות לשמה ע"י מעשה רך שעריך שיתחיל את הלשמה ע"י פעולה ושיחול ע"י

ואינו מדבר ושותה עיין י"ד סימן א' וקטן הוא עד שנעשה בר מצוה וקטנה היא עד בת י"ב (א"ר וח"י ומ"ג שם דלא כת"ז) ובלא עומד על גבו פסול בכל הגבי אפילו בדיעבד ועיין בתשובה משכנות יעקב [ס"י כ"א] שהוכחה מדברי התוספות דעומד ע"ג אינו נקרה באומר לו פ"א קודם העשייה רק אדריך להזהירו בכל שעה שלא יסיח דעתו כלל אבל כל שאינו עומד על גבו ומהירות תמיד לכ"ע אין לו כוונה כלל. ומכל זה נמאננו למדין שאוון הנוגgin ליתן לנערות קטנות לטאות ציצית וסמכין ע"ז שאומרים להם לטאות לשמה לא הועילו כלל והאצית פטולות מן התורה לד"ה ע"יש וכן ממשע מדברי ח"א ע"ש. ודע עוד דבטוויה לשם כיוון שהיא ד"ת מוכח לדברי הפמ"ג שם בסימן ת"ס דין ליתן לטאות אפילו לנער בן י"ג וכן לנערה בת י"ב כ"ז שלא ידען שהביאו שתי שערות אך בדיעבד נ"ל שאפשר דין להחמיר דסמכיןacha דרבא [עיין בסימן ליט בש"ח שהקל בשם הנובי ועייש בבהיל] ובשגדול עומד עליהם ומלמד לטאות לשמה נראה דיש להקל בזה לכתלה:

ובדי"ה ושישראל עומד על גבו וכ"ז כתוב הבאהיל. עיין בכ"ז שלמדו זה מדין עיבוד השבשיר הרא"ש בישראל עוז"ג ועיין בdagmar ובחידושי רע"א ושארי אחرونים שתמזה על הבב"י דהלא טעם הרא"ש שחייב בין גט למליה ועיבוד משום דבעת דבעינן שיכתוב כל תורף הגט לשמה וזה לא יעשה אבל בעיבוד לא בעין אלא בחתלה העיבוד כשישים העורות לתוכה הסיד שיאמר או אני עושה כך לשם ס"ת וזה יעשה הגכו"ם לשם ישראל כשיאמר לו עשה כך, וכן במילה כיוון דברגע הוא עושה ודאי יעשה אדעתה דישראל מה שיאמר לו. וכן דעת בעל העיתור דסגי בעכו"ם שייעבדו לשם עכ"ל הרא"ש בהלכות ס"ת. א"כ לפ"ז לא שייך הקולא בגב טוויות ציצית לכל טוויות וטוויות מילתא באנפי נפשיה هذا. וביתר פלא

דחל"י לכ"ע אדריך ע"י מעשה ולא שייך לומר שהתויה והתליה הם פעולה א'. ועיין בהדרות ובכיאורים על החזו"א שהבאונו שכמעט רוב דברי החזו"א בנויים נגד דעת האחرونנים וגם החזו"א צינ' שדבריו לא כמו שהסבירו האחرونנים. וידוע כמה גיעות יגע מרן החזו"א וציל בעניין עיבוד וצביעת הרצוות כמו שמסר לי מר יהודה פרוכטר שיחי' שאצלו עשה מרן הרצוות שכמעט שבועים היה בא החזו"א יום בטכתי ועשה את כל הפעולות לשמה וגם בצביעה האחרונה צבע לשמה והכל בעבודת יד וגם במקתבו באגרות חז"ו"ב מכתב קל"ד שכותב מרן גאנץ בריסק וציל הובא במבוא לכתנות עורה. ומה שהחרeric בספרו למזו א כדי יותר נראה לא שכונמו לסיכון ע"ז בדיעבד כמו שכותב בזרכון אליו בפרק י"ח סימן ה' דלא מסתבר שהחزو"א יתר נגד רוב הפסוקים שסוברים באפייה מזאות שאדריך שככל הפעולות היה לשמה ועיין בביבור הלכה סי' ח"ס ד"ה וקטן ועיין במבוא לכתנות עורה הבאונו מרוב הפסוקים במצבה שציריך כל הפעולות לשמה רק יש שיש' למ"ג ע"ז המכונה נעשה לשמה. וגם בטוויות ציצית ס"ל שאדריך לשמה בכל פעולה כמו שהארכנו בסימן זה.

דעת הביאור הלבנה

בטוויות ציצית

(ח) ובביבור הלכה סימן י"א ס"ב האריך בעניין הלשמה באפייה והעשה ע"י נקרי וחש"ז וויל בד"ה טוואן עברו"ם וכ"ז. ולענין טוויות חש"ז עיין בסימן ח"ס לעניין עשיית המaza שיש פלוגתא בה בין הפסוקים והין בעינינו וועלה שם לדינה לפי הסתמכת אחرونנים [זה הוא הטז' ומ"א וא"ר וח"י]adam א"א בעניין אחר מותר בעומד ע"ג אפילו ע"י עכו"ם וכ"ש ע"י חש"ז אבל בחתלה יש להחמיר שלא לעשות ע"י עכו"ם וחש"ז אפילו עומד ע"ג [חרש מיקרה שאינו שומע

וע"ז השאלה בדבר ציצית שעשוין על מכונה חשמלית (עלעקטערישע מאשי') ויישחש שלא נעשה לשם Ai מותר לעשות בו סחורה כיוון שגורם מכשול לרבים. והנה בכבודו כי' דין תחלק בהזה בין כי רាឌון לכתחנה שנייה כחולין ט"ז וסנהדרין ע"ז דכאו Ai' פועל בידים דאפי' בגרמא די, וכען חתינות המצאות שטעונה לשם ושרי לטוחן ברכחים של עלייקטערר עכ"ז. והנה מה דפשיטה ליה לכית דלא צריך מעשה, מבואר להיפך בשורת דברי חיים לאירח ח"ב סי' א' דציצית של מאשין פטולים, ושם כי' שאינו מעשה אדם, ואפשר לומר דהtram אפי' גורמא ליכא, אך בחקר הלכת זך ע"ט ע"ב סי' א' הספר העלה דאפי' ע"י גראם פטול היכא לצריך לשם הובאו דבריהם באורחות חיים סי' י"ד, אמן יען כמה אלפיים מישראל משמשים היום בציצית כאלו נכוון לחפש קצת היתר, ואם היתי נשאל בזה אם לknoot ציצית כאלו לצאת בהם י"ח בודאי לא היתי מורה בזה להתריד נגד דעת גdots האחרונים, אכן יען כי הנגנו כן ואין שואלים כלל ולא יציתו להמחמירם נכוון לחפש קצת וכות וכאן.

ונראה דוגם מרן החוז"א לא היה כוונתו להתייר אפי'לו בדייעבד נגד כל גdots האחרונים זהרי הפנים מאידיות בסימן מה' האריך שאין לסמווק על הרא"ש שהוא דעת יחיד ובפרט שמתברר טעם הרוב. ובסתמין ב' את ד' ביארנו סברת המתירים והנה לפ"י יסוד המובא שם שהוא מtaga"k נופל כל יסודות של החוז"א שבנה מהר"א"ש, ואחר שכתוב לעיל מינה טוויי לי ציצית לטלית אף דשם האי לישנא לא דוקא דה"ה אם נתויה עבורו כל היום, אך ע"כ הרי חזינן דהוש"ע לא מיורי בטוייה הנמשכת כל היום כען בזמנינו באפאייריקין ולפי"ז יש ליישב קצת הקשיי הגודלה הנ"ל מבעל העיטור דאפשר דהוא מיידי במנשך זמן מרובה עכ"ל הבאה".

בעני על הבאי דהלא הרא"ש הביא ראייה לדבריו בדבריו בעל העיטור שסובר כוותיה והעיטור גופיה פוסק לענין טויה דלא מהני ע"י עכירותם אף אם ישראל עומד ע"ג ולמד זה מוגט ע"יש בדבריו בהלכות ציצית שכותב כן בפירוש הרוי דלא כב"י שימוש טויה לעיבוד. אמן מדברי הגרא"א בבייארו שהראה מקור להשו"ע שכותב דלהרא"ש כשר וויל בעתקתו וכותב הרא"ש בהלכות ס"ת והטעם דל"ז לגט שם בעין כל המורף לשם משא"כ במילה וס"ת וציצית וכיוצא שאין צריך אלא בתחלה כיוון דרגע הוא עושה עדעתא דישראל עכ"ל, ובאמת לא נזכר כלל בהרא"ש לענין ציצית ממשמע מיניה שהוא סובר דמה שכותב לענין מילה כיוון דרגע הוא לאו דוקא אלא דבדבר שאין נשך זמן הרבה כען גם הוא עושה עדעתא דישראל ע"כ טויה ציצית לטלית נמי שאין נשכת אלא רגעים אחדים מהני עוז"ג [ומה שכותב הגרא"א שא"צ אלא בתחלה ר"ל כיוון נשכת הטויה אלא מעט מהני זהה אכן נשכת הטויה שחישב בתחילת הטויה דלא אסה דעתיה עדין מהמחשבה ההיא משא"כ בוגט].

וא"כ לפ"ז אם נשכת הטויה זמן הרבהה נראה דכלבו"ע לא מהני בעומד ע"ג וא"ל די אמר לא"י עוד הפעם שייעשה לשם ועוד הפעם, اي' אם אפשר בוגט נחכש באופן זה והמשנה סתמא קאמר וע"כ דלא ציתת ליה באופן זה או"כ ה"ע בטוייה. היוצא מזה דהשו"ע לא הקל להרא"ש בעומד ע"א כי' באינה נשכת הטויה זמן הרבהה וכען שכתוב לעיל מינה טוויי לי ציצית לטלית אף דשם האי לישנא לאו דוקא דה"ה אם נתויה עבورو כל היום, אך ע"כ הרי חזינן דהוש"ע לא מיורי בטוייה הנמשכת כל היום כען בזמנינו באפאייריקין ולפי"ז יש ליישב קצת הקשיי הגודלה הנ"ל מבעל העיטור דאפשר דהוא מיידי במנשך זמן מרובה עכ"ל הבאה".

ט) ובשות' ארץ צבי האריך למזוא היתר על העיצית הנעשה המכונה וויל בסימן ה/

ודבריו צ"ב, דהרי כשמניהם הבהמה ע"ג
עשבים הרוי רוצה שתתלוש ותאכל וא"כ הרוי
זה כמו שהוא מולש ומأكلיל לבהמתו. ואם
נאמר דהבהמתה אוכלת מצד עצמה ואין
מתיחס לממעמד אי' גם אם בנזקון היה צרך
לפטור בלה"ר דין וזה היוק של הממעמד רק
של הבהמתה. דהרי כמו שהוא אסור לו לאכול
במוחור שנקרוא קוצר, אי' יש לאסור
להעמיד הבהמתה שתתלוש ותאכל.

והנה מכח תירוץו כתוב האבן עוזר לחזק
את דברי המ"א בס"י שכ"ח ס"ק נ"ג שפסק
דלהעמיד עולקה שתמצוץ דמו הו' אסור
דאורייתא. דהרי כונתו שהעלוקה תעשה
חבלה. ומעשה החבללה מתיחס אליו כמו
בנזקון. וצרך ביאור בין מעמיד בהמה ע"ג
עשבים, למיעמיד עולקה וכן והחלוקת בין
נזקון לשבת במעמיד בהמה.

בייאור מדו"ע מוחמך אין נקרוא המעשה על שםו

יא) ונראה לישב בע"ה בהקדמת דברי
הרמב"ן בחידושיו בשבת דף קנ"ג ע"ב
בד"ה והלא מחרם. שהקשה מה ההבדל בין
מחמר שהוא איסור לאו ואין זה כאילו האדם
מושcia המשא ואין חיוב מלוקות דזה לאו
הנתן לאורהת מתת ב"ז, ובין חורש שחיזבו
סקילה ע"פ שנעשה המלאכה ע"י הבהמתה,
דמתיחס הפעולה לאדם. וחירץ זו"ל: ונאמר
בזה שמנינו שהחוורש בבהמתה הוא גנותן עלייה
על והוא כובש אותה תחת ידו ובירושתו היא
עומדת, כל המלאכה על שם האדם היא, ובו
היא תלוי' ואין הבהמתה אלא ככלי ביד
האומן, ואין דומה למחרם שבתבהתה היא
הולכת לנפשה אלא שיש לה התעוררות מעת
מן והחומר עכ"ל. ולכאורה כונתו שבחרישת
עיקר הפעולה נעשית על ידו משא"כ במחמת
עיקר הפעולה נעשתה ע"י הבהמתה. והקשה
הגרא' גארדורן בשורית ר"א ח"א ס"י י"ב וכן
הובאה תשובה זו בשדי חמץ בקונטרס באדר
שדי (בסוף התשובה) דהרי בחוורש יש לפטור
מכח ב' שעשווה, ועיינש שהאריך בקי,

כמו שביאר המ"ב דברי הפמ"ג משום כל
העשה ע"ד הרשותה עושה) בפסקים
ויסמור ע"ז להלכה, ואפי' בדייעבד נראה
שהלא התבונן שיטטבו על סברא זו. רק נראה
שכונתו בהיתר כמו שהאריך בארץ אבוי
המודבא לעיל למצדו צד זכות על מה
שנוגנים ההמון עם להשתמש באיצית
שנעשה על ידי המכמה שהויה בזמנם המופעל
על ידי מים.

בדין מעמיד בהמת חבירו

על קמת חבירו

יב) כתוב המחבר בחו"ם סי' שצ"ז ס"ג:
המעמיד בהמת חבירו על גבי קמת חבירו
המעמיד חייב לשלם מה שהזיקה, וכן אם
הכישה (פי' הכה אותה) עד שהלכה לקמת
חבירו והזיקה זה שהכישה חיבר. הגהה:
ואפי' הפירות בראשות הרבנים דהוי כמיוק
בידיים (המ"מ פ"ד מנזקי ממון וב"י) ובשם
הרבש"א) וכרכ"ל. ובכתב בסמ"ע ס"ק ד'
ואעג' דבហזק שנ ורגל נתבאר בס"י שצ"א
אדם הזיק בהון בר"ה אין בעל הבהמה משלם
אלא מה שנגדונית, שניי הכי כינוי דהעמידו
שם ה"ל כמיוק הפירות בידיים וככמסיק ומ"ה
משלם עכ"ל.

ובספר אבן העזר אורח ט"י שכ"ח הקשה
מדברי המחבר בא"ז סי' שפ"ז ט"א
דמעמיד אדם בהמתו ע"ג עשבים מהוברים
ולא חיישנן שם יתולש מהם. וקשה דהרי
בנזקון פסיקין דמעמיד בהמתה ע"ג הקמה
נקרא מזיק בידיים. וכיון דלענין הדוק מקרי
מזיק בידיים ולא גורמא אי' אםאי שרוי
לעשות כן בשבת. וח' זו"ל ועכ"ב צ"ל
دلענין נזקון הכל תלוי אי' ברזי הזיקא אי' לא
לכן בחummer בהמתו ע"ג קמת חבירו חייב
משום דברי הזיקא וכו', אבל בהעמיד בהמתו
ע"ג מוחbor דין כונתו ומחשבתו על שום
מלאכה רק שבתבהתו תאכל ותملא כרסתה
ואין מחשבתו על המלאכה כלל לכון פטור,
כיוון דהוא אין עשויה כלום וגם מחשבתו לא
היה על המלאכה כלל.

משמעות את הבמה הוא כמלך האש. והמעין ברמב"ן יראה שבאריכות דבריו לא כיוון זהה.خلفי דברי הגרא"א הניל היה לו לרמב"ץ חלק חילוק פשוט שבחורש עשה מעשה בגוף הבמה ובוחנמר לא עשה ועייש' הייטב הדאריך בלשון מלאכת חורש. ועוד דמי' שמניה המשא ע"ג הבמה וידוע שתלך הוא בעיטה האש עצם ההנחה ע"ג הבמה הוא ביצירת האש דמיה משא ע"ג רוח מצויה יהי מעשה הוצאתה. וכן בשנית את כל המחרישה הוא עשה האש

א"כ מה ציריך למשוך הבמה ודרכך. וביותר יש לתמונה דbullet מקום האש ישנה והרוות מציה רק מעבריה את האש למקומות ההיוון, אבל אם הרוח מצויה עשויה את האש אין חיוב לרם"א מבואר בחו"ם סי' ת"ח ס"ט לבה ולבטה הדרה והיב. הגה: וזה אכן המלה חייב אלא כשייש בלביו שלו כדי ללבות ואין ברוח לבבד כדי ללבות. אבל אין בכל א' כדי ללבות או שייש בכל א' כדי ללבות פטור וכוכו. וכותב הסמ"ע בס"ק ז' דין המלה חייב וכוכו וע"ג דלענין הזרה שבת והרוח מסיעתו חייב שאני התם דמלاكت מחשבת אסורה התורה, והרי מלאכת הזרה דרך ברכך ע"י הרוח שמשיעון, משא"כ כאן דהיל הוא רק גורם להזיק ופטור וכוכו עכ"ל. וביאור הדברים מבואר בתוס' דף ס' ע"א ד"ה ליבת וזיל: ואם אין בלביו כדי ללבות אפילו שם ברוח אין כדי ללבות פטור, דלא מיהיב ממשום אשו אלא א"כ עשה כי' בפנוי עצמו בלבד סיווע הרוח או דבר אחר שיוכל להזיק ברוח מצויה אחר גמר המעשה שלו. דהיינו משמע המבادر את הבערה שבפני עצמה עשה את הבערה שיכל להזיק ברוח מצויה, ולכך אין פטור דבראו ליבוי לא הייתה יכולת להזיק ולהליבו דהינו גמר עשייתה לא עשה המלה בפני עצמו עכ"ל.

ולפ"ז תמהותם דבריהם דברי הגרא"א הניל דבוחנמר יש סברא הניל היהות ובשבת יש דין של מלאכת מחשבת וכך הוא דרך

ובביאור דברי הרמב"ן כתוב הגרא"א הניל זיל: ואסביר את דברי הרמב"ן בטוב טעם, הינו דוה ודאי בمعنى בהמה על גבי שעשים מה שהבהמה תאכל את הפירות והה כמו אש, כיוון שדרך האוכל הוה כמו רוח מצויה כמו שרצוו תוס' לומר (ביב"ק נ"ז) וכו' אשר הוא באמת סברת הרשב"א וכו' והוא כאלו המழיד עשה המעשה בכחו דASHO משומ חצין, אלא דבעינן שיעשה איזה מעשה בהזיק האש הינו או שיקרב הדבר אצל האש או האש אצל הדבר. והג' בהמה הוא כמו אש. אמן בעין שיעשה מעשה בהזיק האש הינו שיקרב הפירות אצל הבמה או שיקרב הבמה אצל הפירות הינו שמוסח את הבמה בידיו ויעמידנה על הפירות. והכי נמי בחורש בהמה. דוזאי מה שהוא הולכת ומושכת את המחרישה הוה כמו אש כיוון שדרך ברכך הוה כמו רוח מצויה, אמן בעין שהאדם יעשה מעשה בהכנת האש הינו שיחזוף את הבמה שע"י זה תחרוש, ואף שהבהמה תחרוש בכתה, מ"מ כיוון שדרך ברכך והיא בודאי תחרוש הוה כמו רוח מצויה גבי אש. וזהו שכתב הרמב"ן מפני שחורש בהמה הוא נוטן עליה על והוא כובש אותה תחת ידו, כלומר שהאדם עושה כל ההכנה לחדרישה וגם עשה מעשה בגוף האש, הינו בגוף הבמה שדוחף אותה בעול שתלך ותחרוש והוא ממש כמו מקרב אש אצל הדבר.

ובחנמר נמי אלו ה' מושך את גוף הבמה וע"י זה היתה הולכת ונושאת המשא שעלייה הרי הוה עשה מעשה בהاش הינו בגוף הבמה, שהרי ע"י שמוסח אותה בודאי שתלך ותשא המשא שעלייה או שלאחריה והוה כמו רוח מצויה באש וכו', אבל היכי שאינו מושך את הבמה בידיו רק מחמרה בקהל וע"י זה היא הולכת לא מקרי שעשה מעשה בגוף האש הינו בגוף הבמה וכוכו אלא שהחנמר עשה התעוררות מעט מן מהנה הוא הבין שהاش היא הבמה ומה

הבהמה במעשה התרישה ועיקר הפעולה מתייחסת לאדם משא"כ במחמר כתוב שהבהמה הולכת לנפשה, כונתו עם המשא נזיקין שכן חייב בהעמיד ע"ג קמת חבריו והיות והו אשנו. והביאור דהאש הוא האכילה עצם ההליכה מתייחס אל הבתמה ודוד"ק (ואין מופיע לפעם אריך לעוררה שתלך אבל דומה הזואצה לזרעה שהרווח מסיע דבורה כן הוא דרך המלאכה שהזריה געשית ע"י האדם בשיתוף הרוח משא"כ בהזאה, דרכו הזואצה או שהאדם מוציא בלבד או שהבהמה מוציאה לבדה ודוד"ק ועיין בחוז"א או"ח ס"י ל"ז ס"ק א' שכטב סברא זו בחורש דכנו והוא דרך המלאכה).

וראיתני בثان"א או"ח ס"י ל"ז ס"ק ב' ביאר דברי הרמב"ן בדברים סתוםים ושמא להה כיוון וזיל אלא שתשובת הרמב"ן סתומה, ול扈ורה חלק הרמב"ן בין מחויק את הבתמה ע"י העול שנטנו עליה, ובין משא שלуб הבתמה ואין האדם מחויק בה, ולפ"ז גם במחרמר אם נתן עליה עול ומחויק בה והוציאה מרה"י לרה"ד חייב חטא זה ולא שמענו, ואפשר לדודא בחורש שמחזיק את הבתמה לתלמיד ואינו נתן לה להטוט על צדה וגם לפניה אי אפשר לה להלוך אלא איך תעקור רגבי עפר במחובר וחסיבה כקשרה למחובר, ובאמת התרישה מכבדת עליה יותר מאשר נשיאת משא ובזה נחשבת ככלוי אומן וככו עכ"ל. ולא ירדתי לסוף דעתו ושמא עיקר סברתו ובשנויים קצת התכוון למה שביארנו (ולעל בס"ק א' בד"ה החורש כתוב סברא אחרת היה וכן הוא דרכ התרישה רק שכן ביאר סברת הרמב"ן ודוד"ק).

פייאור מחלוקת תומ' וזרושב"א במעמיד בתהמת

יג) ב"ק נ"ז ע"ב המעיד בתמת חבריו על קמת חבריו חייב, וכתחנו התוס' זיל ועי"פ שאין הבתמה שלו חייב מטעם שנ

החרישה, הרי אותה סברא שכתב לענין חרישה כתוב בביאור דברי הרמ"א לענין נזיקין שכן חייב בהעמיד ע"ג קמת חבריו והיות והו אשנו. והביאור דהאש הוא האכילה הטבעית של הבתמה, והרי האכילה כעת איננה בעולם, ומהר אפי' שיקרב את השן למאלל הרי אין עוד המזיך עד שהבתמה תאכל. ונוהי שיש כאן רוח מצויה שתאכל האדס וזה כrhoח מצויה שלבלב את האש. ולפי היר"א שברמ"א אין עליו חיוב ובמעמיד פסק הרמ"א שחיב ברה"ר ודוד"ק.

יב) ונראה ליישב דברי הרמ"א בהקדמת ביאור דברי הרמב"ן. זהנה יש ב' סוג א' שהמלacula התיחסות המעשה לאדם. סוג ב' שהמלacula געשית ע"י האדם ע"ז כל אומנות, ועי"פ שהכללים מסיעים אין זה נחسب לפועלה משופתפת אלא הכל מתייחס אל האדם. ויש סוג ב', שעיקר העבודה נעשית ע"י אחרים רק שנעשה בפיקוחו. והנה חriseה עי"פ שהבתמה עשוה את המעשה התרישה, אבל היות ואם התרישה תחרושת בלבד לא יהי מהה חרישה ואיך פיקוח מתמיד על כל תנועה, ומרוב פיקוח שצורך על הבתמה הרי הכל מתייחס אליו והבתמה נחשבת לכלי אומנות. משא"כ במחמר עיקר העבודה היא לשאת המשא למפרק ואת העבודה עשוה הבתמה, ומה שצורך האדם להה הוא לפתח שתלול למקום הנכון וגם לעוררה, אבל את פעולה המשא עשוה הבתמה ללא עוררה, א"כ אין ממשא שום יחס לאדם, ואפי' אם ימשוך את הבתמה לא יתחייב דהרי לא מושך את המשא רק שימוש את הבתמה והבתמה מושכת את המשא, ואין זה מתייחס אליו היה ומה שמושך הוא רק לעורר את הבתמה ולא להוליכה.

ולפי"ז ניחא מה שהאריך הרמב"ן בחורש שהוא הנוטן העול והוא כובש אותה תחת ידו וברשותו היא עומדת, כל המלאכה על שם האדם וכו' הוא תלוי ואין הבתמה אלא בכלי ביד האמן, כל האריכות הוא לבטל את חוק

בריה/ר' מתחייב דוקא בהכישה لكمאה וההידוש אפילו שיש כבר המזיק שנתחייב ודוחק).

והרשכ"א חולק על התוס' זויל דاعפ"י שאין הבהמה שלן, כיון שהעמידה על הקמה הרוי הוא כאלו אכילה בידים, ומשום הכי פריך פשיטה, ומינה דallow העמיד בהמתו ואפי' במתה חבירו על פירוט חבירו ואפי' בראיה/ר' חייב וכו' וצ"ב במא נחלקו תוס' והרשכ"א.

ונראה דהנה לעיל ביארנו דבמورد שעם בהמה הפעולה מתיחסת לחורש, ובמחרmr מתיחסת הפעולה לבתמה, ולכאורה בעמידה בהמה ע"ג הקמה יש כאן ב' צדדים: א' בפעולה ז"א האכילה. ב' בפעולתו שהוא נקי. והנה מצד הפעול ז"א האכילה מתיחס המעשה להבהמה ואין נקייה שהעמיד אכילה דהבהמה אוכלת עצמה. והרי בעמידה בהמה ע"ג עשבים בשבת. רק שכלי הפעול ז"א ההיקם מתיחס המעשה כלי העמיד והרי הבהמה כלי אומנות. שכלי מעשה ההיקם לא שייך לומר שהבהמה הוקה אלא האדם שכינו את הבהמה הוא המזיק. ושما זה בזות החתו"א או"ח ס"י ל"ז ס"ק א' בד"ה החורש וכו' מיהו במלאתה שעיקרה בכתו אינו חייב על מעשה בהמתו דהא אמרו שבת קכ"ב א' בעמידה אדם את בהמתו ע"ג עשבים בשבת ע"ג דלענין נקיין עמיד חשיב אדם המזיק לדעת הרשכ"א וכו' אלא דבמזיק שנאי לפניו המקומות הנוק. ובשבת שנאי לפניו המקומות טורה האדם במלאתה חול וכו'. וצ"ב בדבריו מה לי שנאי לפניו המקומות הנוק הרוי אין הנוק נעשה על ידו אלא ע"ג גדרם. ונראה בバイור דבריו כמ"ל, דבשבת אין הנודן על הנקדר דתורתה לא אסדה شيء' קedor אלא אסרה שהאדם יקצור, ואין אנו דנים על הנפעול אלא על הפעול והפעולה מתיחסת להבהמה. משא"כ בזוקין הקפידה התורה על הנפעול שלא יזוק וצריכים לדון מי עשה את הנפעול וע"ז אנו אומרים שהנפעול נעשה ע"ג

ורgel דاعפ"ג דכתב בעירה כדידי' חשבא הוואיל והוא עשה כמו מזליך פשתנו של חברו בנורו של חברו, ביאור דבריהם דכמו באש אין צורך שיצירת ההיקם תהי' שלו דיבול לעשות אש ע"י אש של חברו, היה יצירה של שנ ורגל אין צורך שהוא היה הבעלים של השן ורגל אלא מספיק שהוא היוצר. ומכח סברא זו כתבו התוס' דזוקא במעמיד ברשות הנזק אבל בראיה/ר' פטור.

ועיין בחוז"א ב"ק ס"י א' ס"ק ז' דבואר את דברי התוס' וזהל: ונלמד מעמיד קיז' הבעלים דלא שמרו והוא בכלל שנ. ודבורי צ"ב, דהרי דין מזיקין זה דין מיוחד בעבילים ומה שייך קיז', ונראה ביאור הדברים דבמזיקין יש ב' פעולות: א) המזיק עצמו. ב) השמירה שלא יזיק. והנה על יצירת המזיק אין צורך בעבילים, רק על דין השמירה שייך דין בעלות שהתורה לא חיבתה שמירה רק על בעליים, וכך באש שעשה מרן שלא שלו חייב, היה ויצר מזיק ועל יצירה אין צורך בעבילים, ואחריו שנתהה על ידו המזיק יש כבר עליו דין שמירה היה והמזיק הוא שלו. וכך בשן שהנזה על גבי כמה יש עליו חובה היה והא יצר את השן. ופטור בראיה/ר' דיש עליו כל דין שנ.

וצ"ב דלפ"ז יש לחייב לאו דוקא בהכישה لكمאה אלא אפילו בהוציא את השור מרשותו של בעה/ב' שליך ויזיק דהרי עצם ההוצאה היא יצירה של מזיק, דהרי ברוח מצוריה ז"א עפ"י טבעה תגיע لكمאה ותאכל, וכן מצינו שפקם הרמב"ם כפ"ד מנזקי ממון עי"ש במ"ע שביאר כוונת הר"ם דפורץ גדר לפני בהמת חבירו שתלך ותזיק חייב (ולא כורה דוקא ברשות הנזק, אבל בראיה/ר' ה' פטור דלא שייך לחיבתו יותר ממה שהיה בהמתו ותוס' נ"ה ע"ב ד"ה אילימה פלייגי על הר"ם דוקא שלא עשה מעשה בידיים אבל בנזקי' שמוציאה ע"מ שתזיק שמא יודה לר"מ. והדבר תמורה דמשמע דוקא הכישה لكمאה חייב. (ושמא דוקא בהמה שכבר נמצאת

שבת העיקר הוא מלאכת מחשבה, וכן לעניין נזקון יש ליחס הפעולה אליו דחייבת תורה שלא ינק ע"י פעולתו. משא"כ בלבשה והה דין מיוחד של חורף הפעולה ויחוד הפעולה לא נעשה רק מה שנעשה מכוחו ממש ולא במה שמתיחס אליו. והנה בפועל לכ"ע לא מבני מחשבת בעיה' ב' שאנו מעשה הפעול נקרא וכי אומנותו היה והפועל הוא בעל בחירה, משא"כ בהמה מתבטלת הבמה ונראה כי מלאכתו.

והנה כל זה בזמנם אבל בזמנינו שאין צורך להשגחה והמכונה מופעלת עצמאית י"ל דהו כמחרד דהפעולה נעשית מלאית, ומה ש策יר להשגתנו אינו לעצם הפעולה אלא פ庫ר כמו במחמר שאין ההשגחה על עצם ההוצאה אלא לבוין את הבמה באיזה דרך שתליך שאין נקרא וכי מלאכתו. ועיין בסימן א' אות כ"ב בכיאור הגרא"ח והוא מעין סברא זו.

והנה אין דומה בהנחתה על המכונה כמו שמניח העור בתוך הסיד דשם הרוי ההנחה בסיד הרוי זה כמו שמכניס לתוך האש בעצמו, וזה מוכניס למקום שמתעבד בטבעו והרי כל הפעולה מתיחסת אליו כמו שתארכנו בסימן ב' ובabanו את ביאורו של המכונה, אין ההנחה על המכונה נחשבת כהנחה בתוך האש דהרי המכונה הוא גולם שאיןו פועל עצמו ואין כאן שום פעולה שתיחס אליו. ומה שפותח המכונה אין נקרא שהכנים למקומם שיגמר מלאיו ומה שדיםו ההכנות למכונה שפועלת ע"י השגחה ופקוח מתחמד לעובוד, וכך עיבוד הגם שהסיד הואakash אבל עכ"פ עצם העיבוד נגמר מלאין, היה המכונה הפעולה מתיחסת למפעליים עפ"כ הפעולה נגמרת מלאיה והוא עיבוד ודוק היבט.

לא נכון לאופני התינר כי אין כונתי לדון אם ע"י מכונה נפלט בדיעד כל כוונת חיבוריו כדי שאנשים המקפידים שיהיה עובdot י"ד מחשש הפסקים המתחמירים ידעו

האדם והבמה הייתה רק כלי אומנות והוה כישית האדם.

ונראה דtos' ס"לداولין בתור הפעול והיות והפעולה עשו הבמה נקרא המעשה ע"ש הבמה רק דברו מזוועת תוס' לרשב"א דכלפי הנפער מתייחס המעשה למיעדי, ולכן ס"ל לתוס' המעשה השן מתייחס למיעדי החיים והנפער מתייחס אליו הוא הבעלים על מעשה האכילה והו שן שלו, ונראה דודוק במעידי או שהכיישה لكمעה מתייחס שהמעשה מתייחס אליו דהו וכי אומנותו, משא"כ בהוציאו שותיק אין הנפער מתייחס אליו דהוא לא כיוון הבמה שותיק רק שגורם שותיק והגרם אינו עשו שהפעולה מתייחס אליו ודוק.

ונראה דודוק במעידי ע"ג עשבים מתייחס לבמה היות וזה האכל שלה ומתייחס המעשה אליה, אבל בעולקה שאין מאכלה דם אדם, ומה שמנחים אותה הוא עבור התבלה, הרי הפעולה עצמה מתיחסת למיעדי ואין נראה שהולקה אוכל אלא מחלות והחוללה מתייחסת למיעדי ודוק.

בביאור החפץ לאברהם והתפאר"

בשווית ציצית

יד) ונראה דכל מה שdone החסד לאברהם והתפארת יוסף בטווייה ציצית ע"י מכונה (הובא בדבריהם במבויא באותיות ט'ו ט'ז, ובסימן זה אות ג' הארכנו בדבריהם). נראה דזה רק במכונות טויה שהיא בזמנם שהופעל ע"י מים אבל היה צריך פקוח מלא, וגם היה צריך למשוך בעגלות ולהשಗות הייטב על כל פעולה ולכובן את המכונה שיפעל כראוי, ואם לא היה משגיח ומכובן לא היה פועל את הטוויה. ופעולות הטוויה היה כעין פועלות הורש שהארכנו בביואר הרמביין דנקראת בהמה כל אומנותו ומתייחס כאילו חרש בידין. וכמו שנקרה פעולתו לעניין חרישת היה דמועיל הלשמה שחווש בשעה שמכובן את המכונה ומשגיח עליה. והחולקים ס"ל דרך לעניין שבת נקרא פועלתו היה ולענין

מִרְבָּח סִמְןֵן ד': טוֹיוֹת צִיצִית עַשְׂמָנוֹת חַיּוּת

רבנן

לעורך הדבר, ועיין בשבט הלוי חא"ח ח"א כיון שאין מעשה ידי אדם כלל וחסר מעשה סימנים ה-ו שהאריך בענינים אלו ועיין ולשםה, וכאמור דברנו שלא להאריך כי מש"כ מרן בעל שבט הלוי שליט"א בספר מזכירים על לב נבונים ות"ח עכ"ל והוא כמו קובץ שערוי תורה חלק ב' ג' לידידי הגאון שהרכנו לעיל דגם החסל"א והתפא"י לא ר' נחום רוטשטיין שליט"א וכתב שם ויז'ל התירנו באופן זג"ל ודז"ק הייטב (ומה שהביא מש"כ כ"ת בכונתי בסוף התשובה פשיטה מרן דברי החוז"א הארכנו בדברי החוז"א שכך היה כווני דקשה להקל גם לאחרים ועוד יתבאר איזה בהגחות על החוז"א).